

© Т. С. ПРОКОПЕНКО, 2015

Т. С. Прокопенко

ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ЦИКЛІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТІВ

Коледж Національного фармацевтичного університету, м. Харків

Вступ. Обґрунтовано актуальність визначення співвідношення циклів навчальних дисциплін у підготовці фармацевтів.

Мета. Визначення співвідношення циклів навчальних дисциплін у підготовці фармацевтів.

Результати. Було встановлено, що до 1995 року загальна кількість дисциплін була на 30% меншою, дисципліни циклу фундаментальної (загально-професійної) підготовки склали від 45% («Аналітичний контроль хімічних сполук») до 15% («Фармація») від загальної кількості годин. Починаючи з 1995 року збільшується загальна кількість дисциплін (до 30-36), близько 30% годин відводиться на самостійне вивчення, до 25 % зростає частка дисциплін гуманітарного та соціально-економічного циклу, з'являються вибіркові дисципліни. З 2005 року фундаментальні дисципліни, що становлять цикл природничо-наукової та математичної підготовки мають 20 % від загальної кількості годин. Було визначено, що поступове нормативне збільшення годин самостійного вивчення (до 60%) фактично привело до скорочення частки годин з цього циклу до 16-17%, а аудиторних – до 10-12%.

Висновки. Одним із шляхів вирішення проблеми підготовки висококваліфікованих фахівців є міждисциплінарна інтеграція, яка розвиває у студентів розуміння використовувати потенціал фундаментальних дисциплін для цілісного рішення професійних завдань.

Ключові слова: навчальні дисципліни, цикли, визначення, фармацевти.

Вступ. Висока якість освіти завжди була пов'язана з послідовним систематичним вивченням фундаментальних і профільних прикладних дисциплін. Відомо, що фундаментальні науки є важливою складовою системою вищої освіти, базисом наукового знання і якості суспільного інтелекту. Завданням фундаментальних наук є пізнання законів, що керують поведінкою та взаємодією базисних структур природи, суспільства та мислення, тобто пояснення навколишнього світу, а прикладних, спираючись на їхні досягнення, – його перетворення та зміна. При цьому закони та методи фундаментальних наук мають більш загальний характер, ніж прикладних – вони є більш конкретними та професійними. Крім того, фундаментальні знання людини отримують, як правило, на все життя, створюючи базу для можливості постійного самовдосконалення. Не зважаючи на те, що фундаментальні знання становлять опору для прикладних, прикладні науки, у свою чергу, розробляють нові інструментарії для можливостей розвитку фундаментальних наук. Фундаментальні навчальні дисципліни дають можливість студентам легко орієнтуватися в науковій інформації, що постійно змінюється, перебудовувати свою діяльність відповідно до вимог ринку праці, підвищувати самостійну самосвідомість, тому дана група дисциплін завжди займала важливе місце у підготовці фахівців середньої ланки. Проте

обмеження навчального часу, скорочення аудиторних занять та збільшення самостійної роботи приводять до того, що фундаментальність протииставиться професійній спрямованості: ринкові відносини та роботодавці вимагають збільшувати увагу на професійно-практичні дисципліни, які є актуальними на сьогодні, проте через 8-10 років вони можуть стати застарілими. Крім того, труднощі при навчанні фундаментальним дисциплінам приводять до того, що студенти стають більш вмотивованими до вивчення професійно орієнтованих дисциплін [2, 3]. З метою визначення співвідношення циклів навчальних дисциплін у підготовці фармацевтів було проведено порівняльний аналіз навчальних планів різних спеціальностей за 30 останніх років.

Результати та їх обговорення. В результаті проведеного аналізу було встановлено, що до 1995 року загальна кількість дисциплін була на 30% меншою, термін підготовки на базі повної загальної освіти становив 3 роки, дисципліни циклу фундаментальної (загально-професійної) підготовки складали від 45% («Аналітичний контроль хімічних сполук») до 15% («Фармація») від загальної кількості годин. При цьому слід зазначити, що всі години були аудиторними. Починаючи з 1995 року збільшується загальна кількість дисциплін (до 30-36), близько 30% годин відводиться на самостійне вивчення, до 25 % зростає частка дисциплін гуманітарного та соціально-економічного циклу, з'являються вибіркові дисципліни. За таких умов значно зменшується фундаментальний і професійно-орієнтований блок: до 18,8% для спеціальності «Аналітичний контроль хімічних сполук» і до 8,2% для спеціальності «Фармація». У зв'язку з впровадженням галузевих стандартів вищої освіти з 2005 року нормується підготовка молодших спеціалістів за циклами дисциплін. Фундаментальні дисципліни, що становлять цикл природничо-наукової та математичної підготовки мають відтепер 20 % від загальної кількості годин. Було визначено, що поступове нормативне збільшення годин самостійного вивчення (до 60%) фактично привело до скорочення частки годин з цього циклу до 16-17%, а аудиторних – до 10-12% [1]. У якості прикладу на рис. 1 наведені дані для дисципліни «Органічна хімія», яка є фундаментальною для всіх спеціальностей коледжу. Було встановлено, що аудиторне навантаження з 1990 року скоротилося удвічі: для аналітиків – з 255 годин до 127 годин, для фармацевтів – зі 108 до 80 годин.

Відомо, що в умовах сучасних ринкових відносин роботодавці хочуть отримати компетентного фахівця, здатного не лише виконувати свої професійні обов'язки вже зараз, але й людину, здатну до розвитку, до професійної самоосвіти в умовах постійного оновлення знань (у деяких галузях таке оновлення відбувається кожні 5–10 років), готової до оволодіння новими технологіями виробництва, зміні функцій професійної діяльності. Таким чином, готуючи висококваліфікованих компетентних фахівців, орієнтуючись не тільки на сьогодні, а й на можливе використання знань у майбутньому, необхідна потужна орієнтація на фундаментальність. Фундаментальність у навчанні може бути досягнута, якщо в змісті професійного навчання будуть чітко визначені фундаментальні основи кожної предметної галузі. Значну роль при цьому відіграють міждисциплінарні зв'язки як для мотивації студента до оволодіння фундаментальними та професійними знаннями та навичками, так і з огляду на те, що при зменшенні частки фундаментальних дисциплін в процесі підготовки фахівця, повинна чітко простежуватись інтеграція дисциплін з орієнтацією на успішний результат навчання.

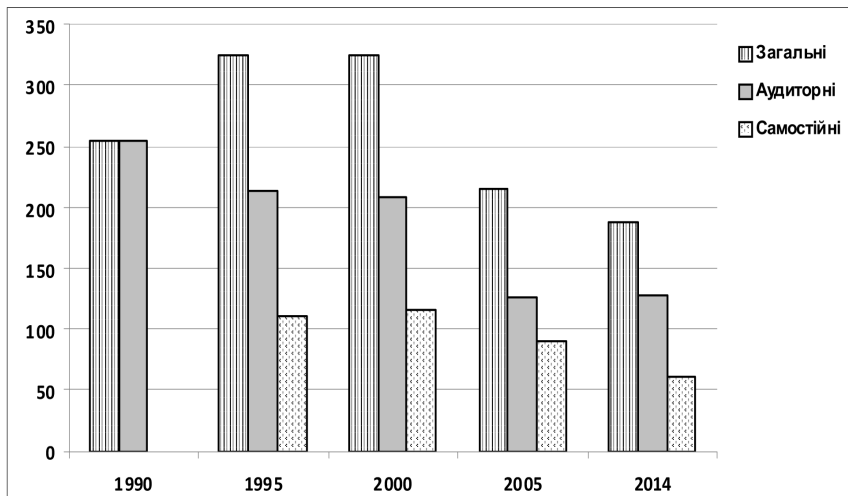

Рис. Співвідношення годин з органічної хімії при підготовці техника-лаборанта

Враховуючи вищенаведене, стає цілком очевидною актуальність та практична цінність запровадженої та успішно реалізованої у Коледжі НФаУ мотиваційної основи навчально-пізнавальної діяльності майбутнього фахівця з акцентом на міждисциплінарну інтеграцію та використання в навчальному процесі сучасних педагогічних технологій й засобів навчання. Міждисциплінарна інтеграція є одним із шляхів вирішення проблеми підготовки висококваліфікованих фахівців, оскільки розвиває у студентів розуміння використовувати потенціал фундаментальних дисциплін для цілісного рішення професійних завдань.

Висновки. У статті представлені результати визначення вагомості фундаментальних дисциплін при підготовці молодших спеціалістів, для чого було проведено порівняльний аналіз навчальних планів різних спеціальностей за 30 останніх років. Міждисциплінарні зв'язки відіграють значну роль у підвищенні мотивації студента до оволодіння фундаментальними та професійними знаннями та навичками, оскільки при зменшенні частки фундаментальних дисциплін в процесі підготовки фахівця повинна чітко простежуватись інтеграція дисциплін з орієнтацією на успішний результат навчання. Міждисциплінарна інтеграція є одним із шляхів вирішення проблеми підготовки висококваліфікованих фахівців, оскільки розвиває у студентів розуміння використовувати потенціал фундаментальних дисциплін для цілісного рішення професійних завдань.

Література

1. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма. Молодший спеціаліст. 1202 фармація. – К., 2008.
2. Горяча Л. О. Аналіз впливу потреб галузі на співвідношення та зміст професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці фармацевтів / Л. О. Горяча, Т. С. Прокопенко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. – № 2. – С. 60 – 66.

3. Prokopenko T. Interdisciplinary connections in the development of educational standards for pharmacy students / T. Prokopenko // Abstract book, EAAP Annual Conference 2010 (Catania, Italy, 24 – 26 June 2010). – P. 98 – 99.

T. С. Прокопенко

Определение соотношения циклов учебных дисциплин в подготовке фармацевтов

Колледж Национального фармацевтического университета, г. Харьков

Введение. Обоснована актуальность определения соотношения циклов учебных дисциплин в подготовке фармацевтов.

Цель. Определение соотношения циклов учебных дисциплин в подготовке фармацевтов.

Результаты. Было обнаружено, что до 1995 года общее количество дисциплин было на 30% меньше, дисциплины цикла фундаментальной (обще-профессиональной) подготовки составляли от 45% («Аналитический контроль химических соединений») до 15% («Фармация») от общего количества часов. Начиная с 1995 года, увеличивается общее количество дисциплин (до 30-36), около 30% часов отводится на самостоятельное изучение, до 25% увеличивается доля дисциплин гуманитарного и социально-экономического цикла, появляются выборочные дисциплины. С 2005 года фундаментальные дисциплины, составляющие цикл естественнонаучной и математической подготовки имеют 20% от общего количества часов. Было обнаружено, что постепенное нормативное увеличение часов самостоятельного изучения (до 60%) фактически привело к сокращению доли часов по этому циклу до 16-17%, а аудиторных – до 10-12%.

Выводы. Одним из путей решения проблемы подготовки высококвалифицированных специалистов является междисциплинарная интеграция, развивающая у студентов понимание использовать потенциал фундаментальных дисциплин для целостного решения профессиональных задач.

Ключевые слова: учебные дисциплины, циклы, определение, фармацевты.

T. S. Prokopenko

Determination of the academic disciplines cycles relation in the pharmacists training

The College of the National University of Pharmacy, Kharkiv

Introduction. Relevance of determination of the academic disciplines cycles relation in the pharmacists training has been substantiated.

Aim. Determination of the academic disciplines cycles relation in the pharmacists training.

Results. It has been determined that until the 1995th year the total number of subjects was less than 30%, the fundamental cycle disciplines (general professional) training were between 45% («Analytical control of chemical compounds») and 15% («Pharmacy») of the total number hours. Since 1995 the total number of subjects has been increasing (up to 30-36), about 30% of hours has been being devoted to independent study, the humanities and socio-economic cycle percentage has been increasing up to 25%, and selective disciplines has been appearing. Since 2005 the fundamental disciplines constituting the cycle of natural science and mathematical training have 20% of the total number hours. It has been determined that gradual normative increase of independent study hours (up to 60%) in fact led to the hours proportion of this cycle reduction up to 16-17%, and for contact hours – up to 10-12%.

Conclusions. One of the ways of solving the highly skilled specialists training problem is interdisciplinary integration, which develops students' understanding of the potential use of fundamental disciplines for professional tasks holistic solutions.

Key words: academic disciplines, cycles, determination, pharmacists.

Відомості про авторів

Прокопенко Тіна Сулейманівна – канд. фарм. наук, доцент, директор коледжу Національного фармацевтичного університету. Адреса: 61140, м. Харків, вул. Олександра Невського, 18, тел.: (057) 737-22-88.

УДК 613:615.851.82(07)

© Н.О. САВЕЛЬЄВА-КУЛИК, 2015

Н.О. Савельєва-Кулик

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ «МИСТЕЦТВО В ПРАКТИЦІ ОЗДОРОВЛЕННЯ»

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Вступ. Терапія мистецтвом є одним із напрямів психосоматичної регуляції та оздоровлення засобом застосування різних видів мистецтв з лікувальною метою. Акценти в терапії мистецтвом зміщені власне на процес творчості.

Метою семінару «Мистецтво в практиці оздоровлення» є ознайомлення лікарів-слухачів циклів тематичного удосконалення санологічного профілю із сучасними поглядами на застосування терапії мистецтвом в практиці психосоматичного оздоровлення.

Основна частина. Викладено методика проведення семінарського заняття з акцентом на наступних питаннях: людина та її здоров'я з позицій холистичного підходу; роль потенціалу духовності та творчої культури особистості в практиці управління індивідуальним здоров'ям; класифікаційні характеристики, теоретичний базис та практичне спрямування терапії мистецтвом як напрям психосоматичної регуляції.

Висновки. Проведення семінарського заняття на тему «Мистецтво в практиці оздоровлення» у форматі дискусії може сприяти підвищенню ефективності опанування цільовою аудиторією знань за поданою темою.

Ключові слова: терапія мистецтвом, психосоматичне оздоровлення, семінарське заняття.

Метою проведення семінарського заняття «Мистецтво в практиці оздоровлення» на циклах тематичного удосконалення санологічного профілю є ознайомлення лікарів-слухачів з особливостями оздоровчого потенціалу терапії мистецтвом (ТМ) та можливостями її застосування в санологічній практиці.

Основна частина. На початку семінарського заняття визначається актуальність застосування ТМ, як парамедичного напрям психосоматичного оздоровлення, та її залучення у вітчизняну загальномедичну практику на засадах комплементарних методів відновлювального лікування.

Необхідно окреслити загальні санологічні принципи розуміння людини як біологічної системи та її здоров'я з позиції системного підходу. Холистичний підхід передбачає уявлення про людину як триєдину біоенергоінформаційну систему, взаємопов'язану з довкіллям [1]. Спираючись на вказане, практика управління здоров'ям людини та суспільства, в якому вона живе, має